

На 31 декември истекува мандатот на Карла дел Понте, како главен обвинител на Меѓународниот суд за воени злосторства во Хаг. Со тоа, во историјата останува запишана уште една личност од крвавата југословенска драма, која пост-фестум се обидуваше да ги расветли нештата од призма на вистината, правдата и меѓународното право. Нејзината служба беше да ги открие и казни воените злосторства на просторите на поранешна Југославија. Успеа ли во тоа? За ова прашање има поделени мислења. Едно е сигурно, дамата со "машки" хормони, беше најомразената личност од Хрватска до Македонија. Подеднакво ја мразеа и Хрватите, и Црногорците, и Бошњациите, и Албанците, и Македонците... Да, Србите најмногу. Тие имаа најголема причина да ја чувствуваат омразата кон неа. Едноставно, Карла немаше милост. Не ја интересираше политичката стабилност или нестабилност на одредена земја, доколку тоа зависеше од нејзината одлука. Упорна, дрска, безобразна, на моменти инаетлива и тврдоглава. Велеше дека работи во име на жртвите. Го мразеше Милошевиќ, му се лутеше на Коштуница, ја омаловажуваше македонската власт, беше пристрасна кон Бошњациите и водачите на УЧК, со Хрватите играше топло-ладно. Неостварена желба и остана лично да ги види Младиќ и Караџиќ во нејзините одаи. За тоа, ќе пукне од мака. Сепак, нејзината епоха дојде до крајот. Балканците ќе здивнат од Карла. Се надеваат дека нејзиниот наследник, Белгијанецот Серж Брамерц, нема да биде упорен како неа.

ДАМАТА СО "МА

Успех или фијаско? Овации или исвирување? Аплауз или домати? Каква оценка треба да добие Карла? Рано е да се направи таква анализа. Можеби можат да се дадат некакви првични оценки, но за вакви крупни настани како што беше хашката кариера на Дел Понте, најдобриот суд го дава времето. Ја "изора" поранешна Југославија, преврте и небо и земја за да ја задоволи сопствената правна и професионална суета. Таква беше Карла. Нејзината "фаца" кажуваеше сè. Строга, решителна, едноставно актерите кои беа под неа и зависеа од неа имаа стрвопочит. Ја доживуваа како шеф над шефовите. Од нејзините потези зависеше опстојноста на владите во Загреб, Белград, Сараево ... На стаклени нозе стоеја коалициите кои едвај се составуваа за да има стабилност во поранешните ју републики. На индиректен начин, Карла ги јакнеше националистичките струи кај народите, а ги враќаше назад демократските. Таа го менуваше расположението кај електоратот, ја креираше популарноста на политичките партии. Едноставно, имаше поголема моќ од властите низ балканските земји. Со страв и големо исчекување ја примаа во Белград, со вознемиреност ја дочекуваа во Загреб. Таа ја стопираше европската

перспектива на демократските режими, доколку не се играше по нејзината свирка. Ниту една жена дотогаш на овие простори ја немаше таа надмоќност. Затоа ја мразеа од срце. Сите. И националистите и демократите, интелектуалците и работниците, децата и тинејџерите. Таа беше, најблаго кажано, балканска персона нон-грата. Не ја сакав ниту јас. Зошто? Затоа што беа просирни нејзината пристрасност и двојните стандарди кои ги применуваше за исти настани и исти случаи. Тука Карла многу пати потфрли.

ЗОШТО НЕ СИ ЈА ЗАВРШИ РАБОТАТА?

За Карла дел Понте Македонија не влегуваше во зоната на нејзиниот централен интерес. Едноставно, со 2001 година таа се занимаваше само доколку имаше време, можеби како хоби. Истоштеноста од српско-хрватските предмети ја доведе во ситуација речиси сите потешки предмети од Македонија да ги избјокотира, освен еден. Тоа беше случајот "Љуботен". За главната хашка обвинителка поинтересни беа активностите на легалните безбедносни структури, кои по природата на законите беа об-

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

А КАРЛА ДЕЛ ПОНТЕ

НЕ ГОТВАМ, НЕ ПЕРАМ, НЕ СУМ ДОМАЌИНКА

Карла дел Понте е родена на 9 февруари 1947 година во Лугано, Швајцарија. Зборува неколку светски јазици, италијански, германски, француски и англиски. Разведена е и има еден син. Дел Понте

студирала право во Берн и во Женева а, исто така, и во В. Британија. По завршувањето на студиите, се вработила во една приватна адвокатска канцеларија во Лугано, Швајцарија, која ја напуштила во 1975 година за да основа приватна фирма. Во 1981 година била наименувана како истражен судија, а подоцна за јавен обвинител во дисктриктот Лугано. Таму ги водела случаите за шверц на дроги, измами, перење пари, тероризам и шпионажа. Често добивала закани од мафиите, меѓу кои и од Коза Ностра, од која го добила и името-прекарот La puttana (курва). Во тој период, заедно со судијата Џовани Фалкони го водела случајот, популарно наречен "Pisa conection", во кој ги открила врските

меѓу швајцарското перење пари и италијанската трговија со дрога. Заради тоа, судијата Фалкони е убиен со експлозив, кој го кренал во воздух неговиот автомобил. Карла имала среќа, бидејќи половината тон експлозив поставен во темелите на нејзината кука во Палермо бил пронајден навреме и атентатот не успеал. Сепак, таа станала уште поодлучна во борбата против организираниот криминал. По петгодишно работење како главен адвокат во Швајцарија, во 1999 година се вработила во Меѓународниот суд за воени злосторства во Хаг. На местото главен обвинител на Хашкиот суд е наименувана од страна на ОН во 2003 година. По неколкугодишно работење, кон крајот на годинава, таа ја напушта најзначајната функција во нејзината кариера, која ѝ донесе многу проблеми, но и голема слава.

"Време е да му се вратам на нормалниот живот", изјави Дел Понте во едно интервју.

Сепак, таа не застанува тука. Веќе е предложена за амбасадор на Швајцарија во Аргентина. Таа функција ќе почне да ја врши веднаш по напуштањето на хашката служба, од јануари 2008 година.

Во една прилика рече:

"Мојот сопруг очекуваше дека ќе седам дома, ќе му готвам, ќе перам и ќе изигрувам домаќинка. Не сум јас за таква работа. Затоа и се разведов. Знам на друго место да го дадам својот максимум".

ШКИ" ХОРМОНИ

ДЕЛ ПОНТЕ НА ПОМЕН ЗА ЖРТВИТЕ ВО СРЕБРЕНИЦА

врзани да преземаат операции, отколку тие на терористичките паравојски, кои ги направија најголемите злосторства против човештвото на овие простори по Втората светска војна. Таквата хашка стратегија ги однесе двајцата македонски полицајци во "Шевенинген", а оној кој ја почна војната, кој поставуваше бомби и масакрираше невини цивили го ресоцијализира и го внесе во владејачките структури на системот. Затоа, гледано од македонски аспект, Дел Понте одигра валкана игра со случаите. Незаинтересираноста на Хаг за случаите со Липковското Езеро, водството на ОНА, градежните работници од Маврово, киднапирањето... не е ништо друго освен водење перверзна политика зад маската на некаква правда. Многумина досега го поставија прашањето, зошто Карла ги враќа предметите во Македонија? За нив постојат куп докази, документирани, телевизиски снимки и сведоци од кои лесно може да се заклучи дека дел од денешната опозиција

МАКЕДОНСКИТЕ СЛУЧАИ КАКО ЖЕЖОК КОМПИР СЕ ПРЕФЛУВААТ ВО РАЦЕТЕ НА ГРУЕВСКИ И НА ДЕЛ ПОНТЕ

многу ги искривила рацете пред шест години. Ниту Џиков, ниту Прчевски, а еве сега ниту Шврговски не успеаја да

изнајдат стратегија за да ја убедат хашката обвинителка во заминување дека во интерес на правдата и во интерес на Македонија, па и на судот, е да ја истурка работата со четирите предмети. Нивното враќање во македонските судови е ставање сол на старата рана, отворање нови страници на тензии и враќање на сеништата од минатото. Прво Македонија не била способна да ги земе назад случаите, затоа што имала нереформирано судство, а сега Македонија е таа која не сака да ги прими во судските архиви. Очигледно Дел Понте ѝ е лута на Македонија затоа што одбива да ги процесуира овие предмети во домашното судство. Но, некој од земјава треба да ѝ објасни на дамата од Лугано дека токму таа ѝ нанесе непоправлива штета на вистинската правда и на вистинската вистина. А, сите од неа ја очекуваа. Таа не си ја заврши сопствената работа. Таа остави простор за нови насилства. Епилогот од нејзиното работење се сведува на побркани поими, изместени актери, целосен хаос. Карла дел Понте ги претвори дефанзивците во агресори, а агресорите во одбранбени сили. Карла дел Понте во жртвите виде насилници, а во екстремистите невини луѓе. Зошто? Дали можеби повторно проработија подземните канали на балканскиот underground, па некојдебело ја плати старата блондинка за да го изведе тоа така како што го изведе. На Балканот ништо не е исклучено. Многу т.н. западни претставници дебело ги натокмија своите банкарски сметки, токму од водењето на нивната балканска кариера. Сè уште нема официјален демант за коруптивноста на Ахтисари, па оттука ништо не може да изненади, доколку се потврди дека и некој друг издејствувал амнестија за најцрните и најзлосторничките потфати на терористите, кои во 2001 година се бореа за откинување на парче од македонската територија.

НЕ СМЕ ИНДИЈАНСКА ДРЖАВА

"Македонија прави сè за да не ги добие назад четирите хашки случаи. Дипломатите разбираат зошто се прави тоа и зошто Македонија не сака да ги види кај себе четирите предмети. Ми потврдија дека Владата испраќала свои претставници во Хаг со истата мисија, овие предмети засега да не се вратат во Скопје".
Карла дел Понте

"Нема дилеми дека ќе ги земеме предметите од Хаг. На последниот состанок со Дел Понте ветив дека ќе ги земеме предметите до крајот на месецов. Ветувањето ќе го исполнам. Но, ние бараме преземањето на предметите да се направи по одредена законска процедура. Не сме индијанска држава. Дел Понте сака да ни ги врати, но зарем ние треба веднаш да трчаме да ги земеме, без оглед на легалната процедура. Предметите треба да се вратат на ист начин како што биле земени од Македонија, односно со одлука на Хашкиот трибунал, а не со наредба на Хашкото обвинителство".

Љупчо Шврговски

ПРЕСУДАТА ЗА ХАРАДИНАЈ ЌЕ ЈА ШОКИРА ЈАВНОСТА!

Британскиот правник, Џефри Најс, кој пред Хашкиот суд го водеше процесот против Слободан Милошевиќ, оцени дека главната обвинителка Карла дел Понте, додека беше на чело на оваа институција не се покажала ниту како правник, нити како менаџер и водач. Во нејзината канцеларија владееле класичен непрофесионализам и аматеризам, што сериозно се одразило врз квалитетот на судските процеси. Како пример, Најс го наведува случајот на т.н. вуковарска тројка и најавува дека јавноста уште еднаш ќе биде шокирана, кога наскоро ќе ја слушне пресудата за Рамуш Харадинај.

"Апсењето и испорачувањето на Слободан Милошевиќ е моето најголемо достигнување, а тоа што тој умре пред завршувањето на судењето е најголемо разочарување. Но, јас не сум одговорна за тоа и не спаѓа во моја надлежност. Истовремено сум и многу разочарана што Ратко Младиќ и Радован Караџиќ сè уште се на слобода. Но, и за тоа јас не сум одговорна затоа што немам полиција да испратам за да ги уапси. Моето разочарување е објективно разочарување, затоа што не можам да кажам дека сум правела грешки или дека сум можела поинаку и подобро. Мислам дека направив сè што можев".

"Јас како тужител немам само обврска да обезбедам пресуда туку, според мандатот на ООН, важен елемент е и процесот на помирување. Тоа значи дека мораме да ја воспоставиме фактографската вистина и многу е битно обвинителот да ги застапува жртвите. Мислам дека е исклучително важно секој обвинет да се соочи со сите точки од обвинението. Жртвите го следат процесот и секогаш прашуваат зошто одредена точка не е вклучена во предметот, а друга која е помалку битна е ставена. Не постојат жртви од прва или втора класа. Сите се еднакви".

"Пресудата за Милошевиќ не беше наш приоритет. Нам ни беше поважно тој да се соочи со точките од обвинението, со сите факти. Тоа беше исклучително важно. На крајот ништо не постигнавме, но тоа е животот. Да знаев предвреме дека ќе умре, секако дека ќе подигнем поинаква тужба. Исто така, не очекував дека ќе му биде дозволено да се брани сам, да го прави она што го правеше, да го одолговлекува и да го прекинува судењето. Тој токму тоа го правеше, не земаше апчиња против високиот притисок и познато е што се случи".

"Начелно гледано, можам позитивно да ја оценам работата за време на мојот мандат како главен хашки обвинител. Вкупно 92 обвинети се испорачани, а 63 се осудени. Трибуналот утврди дека во Сребреница е извршен геноцид, а силувањето прв пат е воведено како злосторство против човештвото".

"Никогаш не сум се занимавала со политика. Тоа неколку пати ми го кажа и претставник на една земја од Советот за безбедност на ОН, но цврсто демантирам дека тоа е така. Јас немам политичка улога, но зависам од политичарите за да го исполнам својот мандат и за да ги доведам обвинетите во судница. Но, кога обвинетиот ќе се најде на обвинителната клупа, тука веќе нема политика.